

Fra vår utenlandspost --

I Danmark som i Norge

Den kjente danske forfatter Harald Bergstedt, som ble arrestert i mai-dagene 1945, og nå er kommet ut igjen, har skrevet en bok om livet bak piggtårnen i det «frie og demokratiske» Danmark.

Boken heter «Sange fra Giteret». Det er fryktelige ting Bergstedt forteller om den danske hjemmefronts behandling av egne landsmenn.

Vi gjengir følgende:

Det forekom mange selvmord blant de internerte. Folk for hvem verden er blitt så verdiløs — både åndelig og legemlig, så de ville bort fra det hele. Fængselspsykosens siste stadium.

Hvor mange vet jeg ikke. Det var den fjortende, sa en sykepleierske en dag i forbifarten til en av vaktene, da en av de ulykkelige hadde hatt hell med seg og kvittet seg med livet. Men om det var den fjortende i denne måneden — eller i hele tidsrommet, det får vi aldri vite. Vestre kirkegård ligger jo like foran døren, nesten som et annek, så det er lettvis å få «svina av veien» — —

Om en av sine sellekamerater forteller han:

«Til slutt lyktes det ham å lure vaktene, og han hengte seg i sel-len over sengestolpen på øverste hylle — —»

Bergstedt forteller også om grev Bent Holsteins tragiske død. En av de daglige forekommende mishandlinger skildrer Bergstedt på følgende måte:

«— — Plutselig et klask og et høyt skrik, det gir gjenlyd under hallene. Hold kjæft! Nok et klask — — kan du så holde kjæft?

— — Svin — nok et skrik, det stiger til tredje etasje og helt inn i sidefløyen. Det er betjent Petersen, den råeste av børstene der ute, som hadde et raserianfall og slo løs med begge hender, mens fangen skrek høyere og høyere.»

Slik er det i Danmark, men dessverre, det har ikke vært stort bedre i Norge heller. Men i begge land er rett og rettferdighet atter satt i høysetet, hevder makthaverne. Og i begge land er det humanisme og demokrati, som er de bærende prinsipper, sier de samme makthavere. At de ikke skammer seg!

I frihetens og humanismens navn.

I et av de siste nr. av danske «Familie Journal» finner vi en reise-skildring av Hakon Mielich. Han forteller om forholdene på Ny Guenia. Han skriver følgende:

«Mest kjent av hollandske institusjoner er vel konsentrasjonsleiren på Diggoel-Floden, fire dagers båtreise opp den krokodillebefengte elv, hvor Holland har gjemt og sine utilfredse innfødte fra øyene i Ostindia.

Jungelen står vakt. Krokodiller, giftige kryp, uframkommelig jungel, malaria, gul feber og omstreikende hodejegere, sørger for at ingen får lyst til å rømme. Og skulle det skje at en av de 5000 fanger i Diggoel blir så vanvittig, at han allikevel gjør et forsøk på å stikke av, så vil man aldri mere høre noe fra ham.

Frankrikes Djeveløy er en barne have, sammenliknet med Holands leir for utilfredse innfødte på Ny Guenia — —».

Var ikke dette noe for Nürnberg? Enn om verdens overdomstol begynte å dømme demokratiens krigsforbrytere!

U.S.A. forberedte krigen i 1937.

I en sirkulær artikkel i «Svenska Dagbladet» som er sendt ut fra et amerikansk nyhetsbyrå, blir U.S.A.s nye forsvarsminister Louis A. Johnson, lovprist som den mann der skapte de industrielle forutsetninger for den gigantiske utvidelse av den amerikanske arme under den andre verdenskrig.

Det heter i artikkelen:

«President Roosevelt ga bevis for sin forutseenhet, da han i 1933 tok Johnsons krefter i bruk — til å begynne med i West Virginia, men fra 1936 i Washington, der Johnson følgende år ble stedfortredende krigsminister. Det var på denne post at Johnson kom til å gjøre sin store innsats. Hans oppgave ble å organisere alt i forbindelse med armeen. Krigen var nok ikke brutt ut, men Johnson var en av dem som så at den ville komme, og han innstilte seg på å gjøre hæren og industrien rede for en krig.»

Her bekreftes fra aller høyeste og autorativt hold, at USA forberedte seg på krig så tidlig som i 1937, men en tar nok ikke feil om en antar at det var med Roosevelt øyne — Johnson så hva som ville komme.

Europa — dødssone?

Hvilken dag som helst kan Sovjet sette inn 50 divisjoner mot Vesteuropa, som til sitt forsvar har bare i høyden 15—20 divisjoner. På meget kort tid kan den røde arme sette inn ytterligere 50 divisjoner, uten at den planlagte vestunionen, endog etter en lengere nådetid, har utnyttet sine militære resurser i vesentlig grad.

Slik skriver labouravisen «New Statesman and Nation» (12. mars 1949) om det aktuelle militære styrkeforhold mellom øst og vest i Europa.

På grunn av dette styrkeforhold har «Vestunionen» følgende to alternativer å velge mellom når den kalde krig går over til åpen krig, skriver bladet og fortsetter:

«Man kan først og fremst sette sin lit til den angloamerikanske overlegenhet når det gjelder langdistanse bombing og til utnyttingen av atomvåpnet, men det er dog ikke et avskrekkende middel mot en russisk aggresjon selv om det slår feil som et middel for å sterilisere et ingenmannsland fra Sveits til Nordsjøen. Så kan det i allfall sinke den røde armers marsj mot vest, og dermed gi Vestunionens styrker tid til å trekke seg tilbake til bakom Kanalen og Pyreneene. Storbritannia, Spania og Nord-Afrika vil bli de baser hvorfra en amerikansk motoffensiv kan starte.

Det andre alternativ er å opp-

SAMFUNNSKUNNSKAP

Hva svenskene kan lære oss Göteborg-professoren Ingemar Düring, som har vært viseformann i den store svenske skolekommissjon av 1946, har på et møte i Oslo fortalt om framtidens skole i sitt fedreland. Fra ønskedrømmer er Sverige nå kommet så langt at disse kan bli til virkelighet. Oppgaven er å fostre rett-tenkende mennesker med solide kunnskaper og større ansvar overfor samfunnet. Det er en av våre store nyheter, betydningfull i sin rekkevidde, sier han, at vi innfører medborgerkunnskap og samfunnskunnskap fra første klasse og helt opp til studenteksamen.

Her er et kardinalpunkt, og som framhevet tidligere i 8. Mai må også vi her i det selv gode Norge snart begynne å tenke på en praktisk og effektiv undervisning i borgerplikter og borgerrettigheter. — Hvor meget vet egentlig en artianer om grunnloven, straffeloven, pliktene mot vårt eget samfunn og verden for øvrig, om statsstyre, fagorganisasjon og individets rettigheter?

Her må vi begynne med lærerne, og så kommer turen til elevene. Imens må det gå an å utgi en kortfattet statsborgerbok, som enhver stemmeberettiget kvinne og mann plikter å lese.

Dette er positive oppgaver. Skal folket styre, må det også lære å styre. Ellers blir «demokratiet» bare et skalkeskjul med appell til den mindre vitende masse hvert annet eller fjerde år.

ruste Vesttyskland, og at de amerikanske styrker i Europa settes opp til minst 25 divisjoner, men da må Amerika ytterligere sende minst en million mann til Europa uten å provosere Sovjet til en preventivaksjon».

Etter dette får en forståelsen av at bladet mener at det første alternativ er den letteste løsningen.

Altså, mellom-Europa skal ofres for å redde Vest-Europa! En dødssone gjennom Europas mest tettbefolkede områder, skal bli det middel hvormed den vesterlandske kultur kan reddes. Hvilken sublim tanke!

Heldigvis er ikke alle enige i A-paktstrategenes dødssonestrategi. Det finnes også en annen, og merkelig nok amerikansk europapolitikk, den som kommer til uttrykk gjennom Walter Lippmans plan om å skape en nøytral europeisk sone fra Skandinavia over Tyskland til Middelhavet. Tanken har fått en ikke ringe tilslutning i Tyskland. En slik europeisk fredssone kunne på en avgjørende måte føre til en europeisk gjenoppbygging og kanskje gi et avgjørende germansk bidrag til den konsoliderende europeiske nyordning, som før eller senere må komme hvis Europa skal kunne unngå dagens to alternativ: En fullstendig innlemmelse i de russiske og amerikanske interesseområder eller at forvandles til en atombombet dødssone under et vepnet oppgjør mellom øst og vest.

Ukens

Perpektiv

Friheten

til å tenke, tale og skrive må erobres om og om igjen. Sannheten i disse ord har vi i disse dager atter fått et slående bevis på.

Dagbladet som selv ynder å framstille seg som frihetens og demokratiets presse, bedre enn noen annen, falt plutselig ut av rollen, og avslører seg som politistatens mest formørkede forkjemper. Nå er Norge tross alt ingen politistat. Men stillingen er ikke bedre befestet for demokratiet enn at straks Dagbladet røber sin sanne natur, spretter embedsmennene opp og er ferdig til å gripe inn mot det frie ord. Tendensen er der og det er bare så vidt at naturen ikke går over opptuktelsen. Vi som heldigvis ikke hører med til fellesprogrammets presse, ser det som vår oppgave å hevde full åndsfrihet. Denne gang var det kjempen Erling Bjørnson som skrev mot uretten og tidsløgnen.

Dagbladet raste over at Bjørnson fikk skrive i pressen i det fri Norge. Det var da rent forferdelig.

Det er med dyp skuffelse en må konstatere at Dagbladet med dette har satt seg selv i klasse med de autoritære mørkemenn.

Hva er det man er redd?

Det kan være bare en ting: S a n n h e t e n. Og intet er i dag så farlig for rettssvikerne og deres forlorne dogmatikk, som nettopp sannheten. Dagbladet som forsvarer uretten og tidsløgnen, ser i dag åndsfriheten som et onde. Mot ånd og sannhet kan løgn og urett ikke bestå i et fritt land.

Tilfellet Dagbladet viser med all sørgelighet hvor lett en demokratisk presse vrenses om til sin egen karikatur.

Det er ikke nok bare å tale og skrive om friheten hver 17. mai og fornekte den resten av året.

Vil Dagbladet være med å vinne og bevare friheten, må det først overvinne seg selv og sitt eget kjød.

Schjevola

Husk

at ved en annonse i «8. MAI» rekker De ut over hele landet.

Averter derfor når De har noe å selge, når De søker arbeide eller når De selv ønsker arbeidere eller funksjonærer.

Gjennom «8. MAI» rekker De et stort og allsidig publikum.

Annonseprisen er 1,50 kroner pr. korpuslinje.

Kontingenten er 3 kroner pr. kvartal.